

بررسی رابطه بین باورهای ناکارآمد و باورهای ناکارآمد جنسی با واسطه‌گری باورهای فراشناختی در زنان

تاریخ ارسال: ۱۴۰۴/۰۹/۲۴

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۵/۰۱/۲۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۲/۰۳

تاریخ چاپ اولیه: ۱۴۰۵/۰۲/۲۲

تاریخ چاپ نهایی: ۱۴۰۵/۰۷/۰۱

چکیده

هدف این پژوهش بررسی رابطه بین باورهای ناکارآمد و باورهای ناکارآمد جنسی با نقش میانجی باورهای فراشناختی در زنان متأهل بود. این پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی و با استفاده از مدل‌یابی معادلات ساختاری انجام شد. جامعه آماری شامل تمامی زنان متأهل ۳۰ تا ۴۰ سال شاغل در شعب بانک‌های رسمی شهر بوشهر در سال ۱۴۰۴ بود که از میان آن‌ها ۲۶۶ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه باورهای ناکارآمد جنسی، پرسشنامه باورهای فراشناختی (MCQ-۳۰) و مقیاس نگرش‌های ناکارآمد (DAS) بود. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۸ و AMOS تحلیل شدند. نتایج نشان داد که مؤلفه‌های باورهای ناکارآمد شامل موفقیت-کمال‌طلبی، نیاز به تأیید دیگران، نیاز به راضی کردن دیگران و آسیب‌پذیری-ارزشیابی عملکرد دارای اثر مستقیم مثبت و معنادار بر باورهای ناکارآمد جنسی هستند ($p < 0.05$). همچنین این مؤلفه‌ها تأثیر مثبت و معناداری بر باورهای فراشناختی داشتند ($p < 0.01$). علاوه بر این، باورهای فراشناختی نیز دارای اثر مستقیم مثبت و معنادار بر باورهای ناکارآمد جنسی بود ($p < 0.01$). نتایج تحلیل مسیر نشان داد که باورهای فراشناختی نقش میانجی معناداری در رابطه بین باورهای ناکارآمد و باورهای ناکارآمد جنسی ایفا می‌کنند ($p < 0.05$). یافته‌ها نشان می‌دهد که باورهای ناکارآمد از طریق سازوکارهای فراشناختی بر باورهای ناکارآمد جنسی تأثیر می‌گذارند، بنابراین توجه همزمان به اصلاح باورهای شناختی و فراشناختی می‌تواند در بهبود نگرش‌های جنسی و ارتقای کیفیت روابط زناشویی مؤثر باشد.

کلیدواژه‌گان: باورهای ناکارآمد، باورهای ناکارآمد جنسی، باورهای فراشناختی، مدل‌یابی معادلات ساختاری، زنان متأهل

HEALTH PSYCHOLOGY AND
BEHAVIORAL DISORDERS

روانشناسی سلامت و اختلالات رفتاری

سودابه سرخوش^۱، ناصر امینی^{۲*}، مولود
کیخسروانی^۲

۱. گروه روانشناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی،
بوشهر، ایران
۲. استادیار، گروه روانشناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد
اسلامی، بوشهر، ایران

* ایمیل نویسنده مسئول:
Amini.n@iau.ac.ir

شیوه استناددهی: سرخوش، سودابه، امینی، ناصر، و
کیخسروانی، مولود. (۱۴۰۵). بررسی رابطه بین باورهای ناکارآمد و
باورهای ناکارآمد جنسی با واسطه‌گری باورهای فراشناختی در
زنان. *روانشناسی سلامت و اختلالات رفتاری*, ۴(۴), ۱-۱۴.

Examining the Relationship Between Dysfunctional Beliefs and Sexual Dysfunctional Beliefs with the Mediating Role of Metacognitive Beliefs in Women

Submit Date:
2025-12-15

Revise Date:
2026-04-11

Accept Date:
2026-04-23

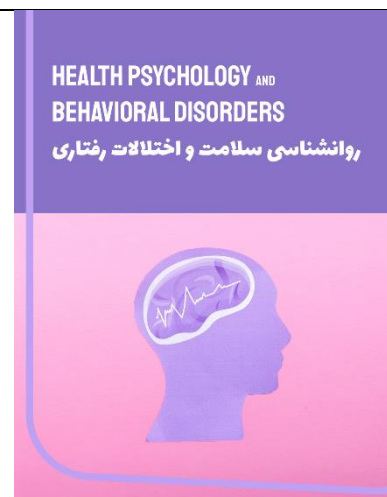
Initial Publish Date:
2026-05-12

Final Publish Date:
2026-09-23

Abstract

The present study aimed to examine the relationship between dysfunctional beliefs and sexual dysfunctional beliefs with the mediating role of metacognitive beliefs in married women. This study employed a descriptive-correlational design using structural equation modeling. The statistical population consisted of all married women aged 30 to 40 working in official bank branches in Bushehr in 2025, from which 266 participants were selected through convenience sampling. Data were collected using the Sexual Dysfunctional Beliefs Questionnaire, the Metacognitions Questionnaire (MCQ-30), and the Dysfunctional Attitudes Scale (DAS). Data analysis was conducted using SPSS version 28 and AMOS software. The results indicated that components of dysfunctional beliefs, including perfectionism-achievement, need for approval from others, need to please others, and vulnerability-performance evaluation, had significant positive direct effects on sexual dysfunctional beliefs ($p < 0.05$). These components also had significant positive effects on metacognitive beliefs ($p < 0.01$). Furthermore, metacognitive beliefs had a significant positive direct effect on sexual dysfunctional beliefs ($p < 0.01$). Path analysis results revealed that metacognitive beliefs played a significant mediating role in the relationship between dysfunctional beliefs and sexual dysfunctional beliefs ($p < 0.05$). The findings suggest that dysfunctional beliefs influence sexual dysfunctional beliefs through metacognitive mechanisms; therefore, addressing both cognitive and metacognitive beliefs can be effective in improving sexual attitudes and enhancing marital relationship quality.

Keywords: *Dysfunctional beliefs, sexual dysfunctional beliefs, metacognitive beliefs, structural equation modeling, married women*

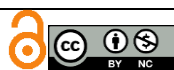

Soodabeh Sarkhosh¹, Naser Amini^{2*},
Moloud keykhosrovani²

1. Department of Psychology, Bu.C., Islamic Azad University, Bushehr, Iran
2. Assistant Professor, Department of Psychology, Bu.C., Islamic Azad University, Bushehr, Iran

*Corresponding Author's Email:
Amini.n@iau.ac.ir

How to cite: Sarkhosh, S., Amini, N., & keykhosrovani, M. (2026). Examining the Relationship Between Dysfunctional Beliefs and Sexual Dysfunctional Beliefs with the Mediating Role of Metacognitive Beliefs in Women. *Health Psychology and Behavioral Disorders*, 4(4), 1-14.

در دهه‌های اخیر، مطالعه باورهای شناختی و فراشناختی در تبیین رفتارها و نگرش‌های انسانی به‌ویژه در حوزه روابط صمیمانه و جنسی، به یکی از محورهای اصلی پژوهش‌های روان‌شناسی تبدیل شده است. باورهای ناکارآمد به‌عنوان ساختارهای شناختی پایدار که شامل نگرش‌های غیرمنطقی، خشک و اغلب منفی درباره خود، دیگران و جهان هستند، نقش مهمی در شکل‌گیری هیجانات، تصمیم‌گیری‌ها و رفتارهای فردی ایفا می‌کنند. این باورها می‌توانند در زمینه‌های مختلف از جمله روابط زناشویی و عملکرد جنسی تأثیرات قابل توجهی بر جای گذارند (Strand et al., 2024; Urrea et al., 2025). به‌ویژه در حوزه جنسی، باورهای ناکارآمد می‌توانند منجر به تفسیرهای منفی از تجارب جنسی، افزایش اضطراب عملکرد و کاهش رضایت جنسی شوند، که در نهایت زمینه‌ساز بروز اختلالات جنسی می‌گردند (Brotto et al., 2025; Fedorova & Vorobevskii, 2025).

از سوی دیگر، باورهای ناکارآمد جنسی به‌عنوان زیرمجموعه‌ای خاص از باورهای شناختی، شامل مجموعه‌ای از نگرش‌ها و فرضیات غیرواقع‌بینانه درباره رابطه جنسی، نقش‌های جنسیتی و انتظارات عملکردی هستند که می‌توانند به‌طور مستقیم بر کیفیت روابط زناشویی و رضایت جنسی تأثیر بگذارند. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که این باورها نه تنها با کاهش عملکرد جنسی بلکه با افزایش تعارضات زناشویی و حتی طلاق مرتبط هستند (Wahyuni et al., 2024; Yan et al., 2024). در همین راستا، یافته‌های پژوهشی حاکی از آن است که تحریف‌های شناختی و باورهای غیرمنطقی می‌توانند پیش‌بینی‌کننده معناداری برای اختلالات جنسی در زنان باشند و نقش کلیدی در تداوم این مشکلات ایفا کنند (Urrea et al., 2025).

با وجود اهمیت باورهای شناختی، رویکردهای نوین روان‌شناسی شناختی بر نقش باورهای فراشناختی به‌عنوان لایه‌ای بالاتر از پردازش‌های شناختی تأکید دارند. باورهای فراشناختی به نگرش‌ها و باورهای فرد درباره افکار خود، نحوه کنترل و ارزیابی آن‌ها اشاره دارند و در چارچوب نظریه‌های فراشناختی، نقش تعیین‌کننده‌ای در تنظیم هیجان و رفتار دارند (Levent, 2025; Salarifar et al., 2021). این باورها مشخص می‌کنند که افراد چگونه به افکار خود واکنش نشان می‌دهند، چه میزان آن‌ها را کنترل‌پذیر می‌دانند و تا چه حد به آن‌ها اهمیت می‌دهند. پژوهش‌های مختلف نشان داده‌اند که باورهای فراشناختی می‌توانند پیش‌بینی‌کننده طیف گسترده‌ای از مشکلات روان‌شناختی از جمله اضطراب، افسردگی و اختلالات هیجانی باشند (Bailey et al., 2025; Fisher & Noble, 2017).

در حوزه روابط زناشویی و جنسی، باورهای فراشناختی نیز به‌طور فزاینده‌ای مورد توجه قرار گرفته‌اند. به‌عنوان مثال، پژوهش‌ها نشان داده‌اند که الگوهای فراشناختی ناکارآمد می‌توانند از طریق تقویت نشخوار فکری، نگرانی و توجه مفرط به افکار منفی، کیفیت روابط زناشویی و رضایت جنسی را تحت تأثیر قرار دهند (Giuri et al., 2017; Olivari et al., 2023). همچنین، باورهای فراشناختی می‌توانند به‌طور غیرمستقیم و از طریق تأثیر بر سبک‌های مقابله‌ای و راهبردهای تنظیم هیجان، نقش واسطه‌ای در رابطه بین عوامل شناختی و پیامدهای روان‌شناختی ایفا کنند (Abbasi Tehrani et al., 2022; Havnen et al., 2024). این یافته‌ها نشان می‌دهد که درک عمیق‌تر از نقش باورهای فراشناختی می‌تواند به تبیین دقیق‌تر سازوکارهای زیربنایی مشکلات جنسی کمک کند.

در چارچوب نظری، مدل‌های فراشناختی بر این فرض استوارند که اختلالات روان‌شناختی نه صرفاً ناشی از محتوای افکار، بلکه ناشی از نحوه پاسخ‌دهی فرد به این افکار هستند. این دیدگاه که در قالب «سندرم توجه شناختی» مطرح شده، بیان می‌کند که نگرانی، نشخوار فکری و راهبردهای مقابله‌ای ناکارآمد، همگی تحت تأثیر باورهای فراشناختی شکل می‌گیرند (Giuri et al., 2017; Khanipour et al., 2011). بنابراین، در زمینه باورهای جنسی نیز می‌توان انتظار داشت که باورهای فراشناختی نقش مهمی در تقویت یا تضعیف باورهای ناکارآمد ایفا کنند.

همچنین، شواهد پژوهشی نشان داده‌اند که باورهای ناکارآمد و فراشناختی در تعامل با یکدیگر می‌توانند پیامدهای مهمی در حوزه روابط بین‌فردی داشته باشند. به‌عنوان مثال، مطالعات نشان داده‌اند که باورهای ناکارآمد زناشویی می‌توانند بر تعهد زناشویی و رضایت از رابطه تأثیر

بگذارند و این تأثیر در حضور عوامل میانجی مانند ویژگی‌های فردی و شناختی تقویت می‌شود (Nkurunziza et al., 2025). علاوه بر این، پژوهش‌ها نشان داده‌اند که باورهای فراشناختی در پیش‌بینی متغیرهایی مانند خودکارآمدی، کیفیت زندگی و سازگاری هیجانی نقش واسطه‌ای ایفا می‌کنند (Havnen et al., 2024; Karimi et al., 2024).

از منظر روان‌تحلیل‌گری نیز، باورهای فرد درباره خود و روابط صمیمانه ریشه در تجارب اولیه و ساختارهای ناهشیار دارند و می‌توانند در طول زمان به صورت الگوهای پایدار شناختی و فراشناختی درآیند (Traylor et al., 2024). این دیدگاه بر اهمیت بررسی همزمان سطوح مختلف شناختی و فراشناختی در درک رفتارهای جنسی تأکید دارد. علاوه بر این، پژوهش‌های مرتبط با مفهوم خود جنسی و طرحواره‌های جنسی نشان داده‌اند که ادراکات فرد از خود در حوزه جنسی به شدت تحت تأثیر باورهای شناختی و فراشناختی قرار دارد و این ادراکات می‌توانند کیفیت عملکرد جنسی و رضایت از رابطه را تعیین کنند (Astle et al., 2025).

در ایران نیز مطالعات متعددی به بررسی نقش باورهای شناختی و فراشناختی در حوزه روابط زناشویی پرداخته‌اند. یافته‌ها نشان داده‌اند که باورهای فراشناختی می‌توانند در پیش‌بینی طلاق عاطفی، رضایت زناشویی و کیفیت روابط نقش معناداری داشته باشند (Ebrahimi & Heidari, 2020; Sarkhabi Abdolmaleki et al., 2021). همچنین، پژوهش‌ها نشان داده‌اند که افزایش آگاهی فراشناختی می‌تواند به بهبود عزت نفس جنسی و کاهش مشکلات جنسی در زنان منجر شود (Dehghan Khalili & Honarparvaran, 2017). این نتایج اهمیت توجه به ابعاد فراشناختی در مداخلات روان‌شناختی مرتبط با مشکلات جنسی را برجسته می‌سازد.

با وجود پیشرفت‌های حاصل‌شده، همچنان شکاف‌هایی در ادبیات پژوهشی وجود دارد. بسیاری از مطالعات به بررسی جداگانه باورهای شناختی یا فراشناختی پرداخته‌اند و کمتر به بررسی تعامل این دو دسته از متغیرها در یک چارچوب یکپارچه توجه شده است. همچنین، نقش میانجی باورهای فراشناختی در رابطه بین باورهای ناکارآمد و باورهای ناکارآمد جنسی به طور مستقیم مورد بررسی قرار نگرفته است، در حالی که شواهد غیرمستقیم نشان‌دهنده اهمیت این مسیر است (Akbarzadeh, 2025; McKendree & Washburn, 2023). از این‌رو، بررسی همزمان این متغیرها می‌تواند به درک عمیق‌تر از سازوکارهای شناختی و فراشناختی مؤثر بر نگرش‌های جنسی در زنان کمک کند. بر این اساس، هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین باورهای ناکارآمد و باورهای ناکارآمد جنسی با نقش میانجی‌گری باورهای فراشناختی در زنان است.

روش‌شناسی

این پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی بوده و با هدف بررسی روابط بین متغیرها در چارچوب مدل‌یابی معادلات ساختاری انجام شد. جامعه آماری تحقیق شامل تمامی زنان متأهل ۳۰ تا ۴۰ سال شاغل در شعب بانک‌های رسمی و دولتی شهر بوشهر در سال ۱۴۰۴ بود. با توجه به ماهیت پژوهش و محدودیت‌های دسترسی، نمونه‌گیری به روش در دسترس انجام گرفت؛ به این صورت که از میان جامعه هدف، افرادی که امکان دسترسی و تمایل به همکاری در پژوهش را داشتند، به عنوان نمونه انتخاب شدند. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران برای جوامع نامشخص تعیین شد که بر اساس سطح اطمینان ۹۵ درصد، نسبت برآوردی ۰٫۵ و خطای مجاز ۰٫۰۶، تعداد ۲۶۶ نفر به عنوان نمونه نهایی انتخاب گردید. معیارهای ورود به پژوهش شامل زن بودن، متأهل بودن، قرار داشتن در بازه سنی ۳۰ تا ۴۰ سال، تمایل به مشارکت و ارائه رضایت آگاهانه بود. همچنین معیارهای خروج شامل پاسخ‌دهی ناقص به پرسشنامه‌ها یا عدم دقت در پاسخ‌دهی (نظیر انتخاب چند گزینه برای یک سؤال یا الگوی پاسخ‌دهی یکنواخت) در نظر گرفته شد. گردآوری داده‌ها با رعایت اصول اخلاقی و محرمانگی اطلاعات انجام شد. برای سنجش باورهای ناکارآمد جنسی از پرسشنامه باورهای ناکارآمد جنسی (SDBQ) استفاده شد که توسط نوبری و همکاران (۲۰۰۳) طراحی شده و در ایران توسط عبدالمنافی و همکاران (۲۰۱۵) هنجاریابی گردیده است. این ابزار شامل ۴۰ گویه بوده و در دو نسخه مردان و زنان ارائه شده است که در این پژوهش از فرم ویژه زنان استفاده شد. این پرسشنامه دارای شش خرده‌مقیاس شامل محافظه‌کاری و انفعال

جنسی، باورهای مربوط به خودارضایی، باورهای مرتبط با سن، نگرش به میل و لذت جنسی به عنوان گناه، انکار تقدم محبت در رابطه جنسی و باورهای مربوط به تصویر بدنی است. پاسخ‌دهی بر اساس طیف پنج درجه‌ای لیکرت از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم انجام می‌شود و برخی از سؤالات به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. مطالعات اولیه پایایی این ابزار را با استفاده از آلفای کرونباخ و روش بازآزمایی در سطح مطلوب گزارش کرده‌اند و در پژوهش حاضر نیز ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰,۸۲، به دست آمد که نشان‌دهنده همسانی درونی مناسب ابزار است. برای ارزیابی باورهای فراشناختی از پرسشنامه باورهای فراشناختی (MCQ-30) استفاده شد که توسط ولز و هاتون (۲۰۰۰) طراحی شده و نسخه فارسی آن توسط شیرین‌زاده و دستگیری (۱۳۸۵) هنجاریابی شده است. این پرسشنامه شامل ۳۰ گویه و پنج خرده‌مقیاس شامل اعتماد شناختی، باورهای مثبت درباره نگرانی، آگاهی شناختی، باورهای مربوط به کنترل‌ناپذیری و خطر افکار، و نیاز به کنترل افکار می‌باشد. پاسخ‌ها در طیف چهار درجه‌ای لیکرت از کاملاً مخالف تا کاملاً موافق نمره‌گذاری می‌شوند و دامنه نمرات بین ۳۰ تا ۱۲۰ قرار دارد. پایایی این ابزار در مطالعات مختلف با استفاده از روش‌های بازآزمایی و آلفای کرونباخ در سطح قابل قبول گزارش شده است و در پژوهش حاضر نیز ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰,۷۹، به دست آمد که بیانگر پایایی مناسب ابزار است.

به منظور سنجش باورهای ناکارآمد عمومی از مقیاس نگرش‌های ناکارآمد (DAS) استفاده شد که توسط بک و همکاران (۱۹۹۱) طراحی شده و در ایران توسط ابراهیمی و موسوی (۱۳۹۱) ترجمه و اعتباریابی شده است. این پرسشنامه شامل ۲۶ گویه بوده و چهار خرده‌مقیاس موفقیت‌گرایی-کمال‌طلبی، نیاز به تأیید دیگران، نیاز به رضایت دیگران و آسیب‌پذیری در ارزیابی عملکرد را مورد سنجش قرار می‌دهد. پاسخ‌ها بر اساس طیف هفت درجه‌ای لیکرت از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم نمره‌گذاری می‌شوند. مطالعات پیشین پایایی و روایی این ابزار را در سطح مطلوب گزارش کرده‌اند و در پژوهش حاضر نیز ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰,۹۳، به دست آمد که نشان‌دهنده همسانی درونی بسیار مطلوب ابزار است.

پس از جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل آماری با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۸ و نرم‌افزار AMOS انجام شد. در بخش آمار توصیفی، شاخص‌هایی نظیر فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار برای توصیف ویژگی‌های نمونه و متغیرهای پژوهش محاسبه گردید. در بخش آمار استنباطی، برای بررسی روابط بین متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد. همچنین به منظور آزمون مدل مفهومی پژوهش و بررسی نقش میانجی باورهای فراشناختی در رابطه بین باورهای ناکارآمد و باورهای ناکارآمد جنسی، از مدل‌یابی معادلات ساختاری در نرم‌افزار AMOS استفاده گردید و شاخص‌های برازش مدل مورد ارزیابی قرار گرفت.

یافته‌ها

نتایج توصیفی مربوط به ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه نشان داد که از مجموع ۲۶۶ نفر شرکت‌کننده، ۱۱۷ نفر (۴۴ درصد) در بازه سنی ۳۰ تا ۳۵ سال و ۱۴۹ نفر (۵۶ درصد) در بازه سنی ۳۶ تا ۴۰ سال قرار داشتند که بیانگر غلبه نسبی گروه سنی بالاتر در نمونه مورد مطالعه است. از نظر سطح تحصیلات نیز، ۱۷۴ نفر (۶۵ درصد) دارای مدرک کارشناسی و ۹۲ نفر (۳۵ درصد) دارای مدرک کارشناسی ارشد بودند که نشان می‌دهد اکثریت شرکت‌کنندگان دارای تحصیلات در سطح کارشناسی بوده‌اند.

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی (میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی) متغیرهای پژوهش

متغیر	چولگی	کشیدگی	میانگین	انحراف استاندارد
موفقیت-کمال‌طلبی	-۰.۶۵۱	۰.۱۳۸	۴۹.۸۷	۹.۱۹
نیاز به تأیید دیگران	-۰.۱۰۲	۰.۷۱۲	۱۵.۹۵	۳.۱۲
نیاز به رضای کردن دیگران	-۰.۶۷۶	۰.۸۰۱	۱۸.۱۱	۳.۱۴
آسیب‌پذیری-ارزشیابی عملکرد	-۰.۸۰۶	۱.۲۶۷	۱۶.۳۵	۳.۱۵
باورهای فراشناختی	-۰.۴۵۹	۰.۵۰۲	۶۳.۹۷	۶.۲۴
باورهای ناکارآمد جنسی	-۰.۴۶۳	۱.۹۹۰	۹۸.۰۴	۹.۷۴

نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد که در میان متغیرهای مورد بررسی، بالاترین میانگین مربوط به باورهای ناکارآمد جنسی (۹۸,۰۴) و پس از آن باورهای فراشناختی (۶۳,۹۷) بوده است، در حالی که پایین‌ترین میانگین به متغیر نیاز به تایید دیگران (۱۵,۹۵) اختصاص دارد. از نظر پراکندگی، بیشترین انحراف استاندارد مربوط به باورهای ناکارآمد جنسی (۹,۷۴) و موفقیت-کمال‌طلبی (۹,۱۹) است که نشان‌دهنده تنوع بیشتر پاسخ‌ها در این متغیرها می‌باشد. مقادیر چولگی تمامی متغیرها منفی بوده که بیانگر تمایل توزیع داده‌ها به سمت مقادیر بالاتر است، در حالی که مقادیر کشیدگی عمدتاً مثبت گزارش شده‌اند و نشان‌دهنده کشیدگی نسبتاً بیشتر توزیع نسبت به حالت نرمال هستند؛ با این حال، با توجه به قرار گرفتن مقادیر چولگی و کشیدگی در بازه قابل قبول، می‌توان توزیع متغیرها را نزدیک به نرمال در نظر گرفت.

پیش‌فرض‌های آماری پیش از انجام تحلیل‌های استنباطی مورد بررسی قرار گرفت. نرمال بودن توزیع متغیرها با استفاده از شاخص‌های چولگی و کشیدگی ارزیابی شد که نتایج نشان داد مقادیر این شاخص‌ها در دامنه قابل قبول (بین $2 \pm$) قرار دارند، بنابراین می‌توان توزیع داده‌ها را تقریباً نرمال در نظر گرفت. همچنین با بررسی نمودارهای پراکنش، فرض خطی بودن روابط بین متغیرها تأیید شد و عدم وجود داده‌های پرت شدید نیز مورد اطمینان قرار گرفت. برای بررسی همخطی چندگانه، شاخص‌های تحمل و عامل تورم واریانس (VIF) محاسبه شد که مقادیر به‌دست‌آمده در محدوده مجاز قرار داشتند و نشان‌دهنده عدم وجود همخطی چندگانه معنادار بین متغیرهای پیش‌بین بود. علاوه بر این، استقلال خطاها با استفاده از آماره دوربین-واتسون بررسی شد که مقدار آن در بازه قابل قبول (بین ۱,۵ تا ۲,۵) قرار داشت و بیانگر استقلال نسبی خطاها بود. در مجموع، نتایج نشان داد که مفروضه‌های لازم برای انجام تحلیل همبستگی، رگرسیون و مدل‌یابی معادلات ساختاری در این پژوهش برقرار است.

جدول ۲: ماتریس ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶
موفقیت-کمال‌طلبی	۱					
نیاز به تایید دیگران	۰,۵۳۵**	۱				
نیاز به راضی کردن دیگران	۰,۶۴۲**	۰,۵۶۲**	۱			
آسیب‌پذیری-ارزشیابی عملکرد	۰,۵۶۹**	۰,۶۱۰**	۰,۶۳۳**	۱		
باورهای فراشناختی	۰,۵۲۱**	۰,۴۸۸**	۰,۵۱۷**	۰,۵۷۲**	۱	
باورهای ناکارآمد جنسی	۰,۵۱۴**	۰,۵۵۱**	۰,۵۴۲**	۰,۵۸۱**	۰,۴۸۷**	۱

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که بین تمامی متغیرهای پژوهش همبستگی مثبت و معناداری در سطح $0,01$ وجود دارد. به‌طور مشخص، متغیر موفقیت-کمال‌طلبی با نیاز به تایید دیگران (۰,۵۳۵)، نیاز به راضی کردن دیگران (۰,۶۴۲)، آسیب‌پذیری-ارزشیابی عملکرد (۰,۵۶۹)، باورهای فراشناختی (۰,۵۲۱) و باورهای ناکارآمد جنسی (۰,۵۱۴) رابطه مثبت و معناداری دارد. همچنین، نیاز به تایید دیگران با سایر متغیرها از جمله نیاز به راضی کردن دیگران (۰,۵۶۲)، آسیب‌پذیری-ارزشیابی عملکرد (۰,۶۱۰)، باورهای فراشناختی (۰,۴۸۸) و باورهای ناکارآمد جنسی (۰,۵۵۱) همبستگی مثبت معناداری نشان داده است. بالاترین ضریب همبستگی بین نیاز به راضی کردن دیگران و آسیب‌پذیری-ارزشیابی عملکرد (۰,۶۳۳) مشاهده شد که بیانگر ارتباط قوی‌تر این دو مؤلفه است. علاوه بر این، باورهای فراشناختی نیز با باورهای ناکارآمد جنسی (۰,۴۸۷) رابطه مثبت و معناداری دارد. در مجموع، الگوی همبستگی‌ها نشان‌دهنده ارتباط همسو و معنادار بین ابعاد مختلف باورهای ناکارآمد و باورهای فراشناختی با باورهای ناکارآمد جنسی است.

جدول ۳: ضرایب مسیر مدل ساختاری بین متغیرهای پژوهش

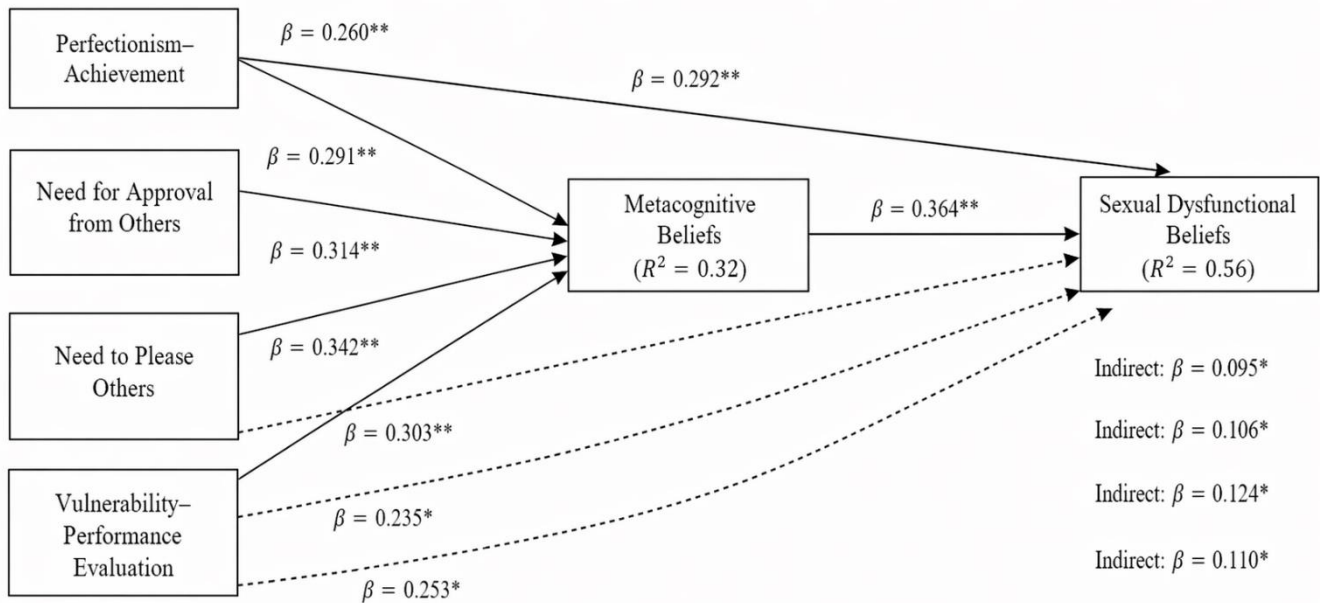
مسیر	ضریب استاندارد	آماره t	سطح معنی داری
موفقیت-کمال طلبی ← باورهای ناکارآمد جنسی	۰.۲۹۲	۲.۸۸	۰.۰۱
نیاز به تایید دیگران ← باورهای ناکارآمد جنسی	۰.۳۱۴	۴.۳۵	۰.۰۱
نیاز به راضی کردن دیگران ← باورهای ناکارآمد جنسی	۰.۲۳۵	۲.۲۹	۰.۰۳۵
آسیب پذیری-ارزشیابی عملکرد ← باورهای ناکارآمد جنسی	۰.۲۵۳	۲.۳۱	۰.۰۲۶
موفقیت-کمال طلبی ← باورهای فراشناختی	۰.۲۶۰	۲.۸۱	۰.۰۱
نیاز به تایید دیگران ← باورهای فراشناختی	۰.۲۹۱	۳.۱۵	۰.۰۱
نیاز به راضی کردن دیگران ← باورهای فراشناختی	۰.۳۴۲	۴.۷۴	۰.۰۱
آسیب پذیری-ارزشیابی عملکرد ← باورهای فراشناختی	۰.۳۰۳	۳.۸۴	۰.۰۱
باورهای فراشناختی ← باورهای ناکارآمد جنسی	۰.۳۶۴	۵.۹۹	۰.۰۱

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که تمامی مسیرهای مستقیم در مدل ساختاری از نظر آماری معنادار هستند. به‌طور مشخص، مؤلفه‌های باورهای ناکارآمد شامل موفقیت-کمال طلبی (۰,۲۹۲)، نیاز به تایید دیگران (۰,۳۱۴)، نیاز به راضی کردن دیگران (۰,۲۳۵) و آسیب‌پذیری-ارزشیابی عملکرد (۰,۲۵۳) تأثیر مثبت و معناداری بر باورهای ناکارآمد جنسی دارند که نشان‌دهنده نقش مستقیم این مؤلفه‌ها در تبیین این نوع باورها است. همچنین، این مؤلفه‌ها به‌طور همزمان تأثیر مثبت و معناداری بر باورهای فراشناختی دارند، به‌گونه‌ای که قوی‌ترین اثر مربوط به نیاز به راضی کردن دیگران (۰,۳۴۲) و پس از آن آسیب‌پذیری-ارزشیابی عملکرد (۰,۳۰۳) است. علاوه بر این، باورهای فراشناختی نیز دارای تأثیر مثبت و معنادار بر باورهای ناکارآمد جنسی (۰,۳۶۴) می‌باشند که بیانگر نقش واسطه‌ای این متغیر در رابطه بین باورهای ناکارآمد و باورهای ناکارآمد جنسی است. در مجموع، الگوی نتایج نشان‌دهنده تأیید مدل مفهومی پژوهش و نقش همزمان اثرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرها در تبیین باورهای ناکارآمد جنسی است.

جدول ۴: اثرات غیرمستقیم متغیرهای پیش‌بین بر باورهای ناکارآمد جنسی با میانجی‌گری باورهای فراشناختی

متغیر پیش‌بین	متغیر میانجی	متغیر ملاک	ضریب استاندارد	سطح معنی داری
موفقیت-کمال طلبی	باورهای فراشناختی	باورهای ناکارآمد جنسی	۰.۰۹۵	۰.۰۵
نیاز به تایید دیگران	باورهای فراشناختی	باورهای ناکارآمد جنسی	۰.۱۰۶	۰.۰۵
نیاز به راضی کردن دیگران	باورهای فراشناختی	باورهای ناکارآمد جنسی	۰.۱۲۴	۰.۰۵
آسیب‌پذیری-ارزشیابی عملکرد	باورهای فراشناختی	باورهای ناکارآمد جنسی	۰.۱۱۰	۰.۰۵

نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که تمامی مؤلفه‌های باورهای ناکارآمد از طریق باورهای فراشناختی دارای اثرات غیرمستقیم مثبت و معنادار بر باورهای ناکارآمد جنسی هستند. به‌طور مشخص، بیشترین اثر غیرمستقیم مربوط به نیاز به راضی کردن دیگران (۰,۱۲۴) و پس از آن آسیب‌پذیری-ارزشیابی عملکرد (۰,۱۱۰)، نیاز به تایید دیگران (۰,۱۰۶) و موفقیت-کمال طلبی (۰,۰۹۵) می‌باشد. معناداری این ضرایب در سطح ۰,۰۵ نشان می‌دهد که باورهای فراشناختی نقش واسطه‌ای معناداری در انتقال اثر باورهای ناکارآمد به باورهای ناکارآمد جنسی ایفا می‌کنند. این یافته‌ها مؤید آن است که بخشی از تأثیر مؤلفه‌های شناختی ناکارآمد بر نگرش‌های جنسی از طریق سازوکارهای فراشناختی تبیین می‌شود.

Note. Solid lines indicate direct effects. Dashed lines indicate indirect effects through the mediator.
* $p < .05$, ** $p < .01$.

شکل ۱. مدل نهایی پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که تمامی مؤلفه‌های باورهای ناکارآمد شامل موفقیت-کمال‌طلبی، نیاز به تأیید دیگران، نیاز به راضی کردن دیگران و آسیب‌پذیری-ارزشیابی عملکرد، دارای اثرات مستقیم مثبت و معنادار بر باورهای ناکارآمد جنسی هستند. این یافته بیانگر آن است که هرچه افراد دارای نگرش‌های شناختی خشک‌تر و غیرمنطقی‌تری در حوزه‌های عمومی زندگی باشند، احتمال شکل‌گیری نگرش‌های ناکارآمد در حوزه جنسی نیز افزایش می‌یابد. همچنین نتایج نشان داد که این مؤلفه‌ها به‌طور معناداری باورهای فراشناختی را پیش‌بینی می‌کنند و در نهایت، باورهای فراشناختی نیز دارای اثر مستقیم و معنادار بر باورهای ناکارآمد جنسی هستند. علاوه بر این، تحلیل اثرات غیرمستقیم نشان داد که باورهای فراشناختی نقش میانجی معناداری در رابطه بین باورهای ناکارآمد و باورهای ناکارآمد جنسی ایفا می‌کنند. این الگو به‌خوبی بیانگر آن است که بخشی از تأثیر باورهای شناختی ناکارآمد از طریق سازوکارهای فراشناختی منتقل می‌شود.

در تبیین یافته نخست، یعنی رابطه مستقیم باورهای ناکارآمد با باورهای ناکارآمد جنسی، می‌توان به این نکته اشاره کرد که باورهای ناکارآمد به‌عنوان ساختارهای شناختی بنیادین، چارچوبی برای تفسیر تجارب فرد فراهم می‌کنند و در نتیجه، نحوه ادراک و ارزیابی موقعیت‌های جنسی را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهند. این یافته با نتایج پژوهش‌های پیشین همسو است که نشان داده‌اند تحریف‌های شناختی و نگرش‌های غیرمنطقی می‌توانند پیش‌بینی‌کننده معناداری برای مشکلات و اختلالات جنسی باشند (Urrea et al., 2025). همچنین، پژوهش‌های انجام‌شده در حوزه پزشکی جنسی نشان می‌دهند که عوامل روان‌شناختی، به‌ویژه باورهای شناختی، نقش کلیدی در بروز و تداوم اختلالات جنسی دارند (Brotto et al., 2025). از سوی دیگر، احساساتی نظیر شرم و گناه که ریشه در باورهای ناکارآمد دارند، می‌توانند تجربه جنسی را با اضطراب و اجتناب همراه سازند و در نتیجه به تقویت باورهای ناکارآمد جنسی منجر شوند (Fedorova & Vorobevskii, 2025).

یافته دیگر پژوهش حاضر نشان داد که باورهای ناکارآمد به‌طور معناداری باورهای فراشناختی را پیش‌بینی می‌کنند. این نتیجه قابل تبیین در چارچوب نظریه‌های فراشناختی است که بیان می‌کنند ساختارهای شناختی پایه می‌توانند بر باورهای سطح بالاتر درباره تفکر تأثیرگذار باشند.

به عبارت دیگر، افرادی که دارای باورهای ناکارآمد هستند، احتمال بیشتری دارد که نسبت به افکار خود نگرش‌های منفی، کنترل‌ناپذیر یا تهدیدآمیز داشته باشند. این یافته با پژوهش‌های پیشین همخوانی دارد که نشان داده‌اند باورهای ناکارآمد و فراشناختی به صورت همزمان در پیش‌بینی مشکلات روان‌شناختی نقش دارند (Strand et al., 2024). همچنین، مطالعات نشان داده‌اند که باورهای فراشناختی در تعامل با سایر عوامل شناختی می‌توانند پیامدهای هیجانی و رفتاری را تحت تأثیر قرار دهند (Karimi et al., 2024; Salarifar et al., 2021). در ادامه، نتایج نشان داد که باورهای فراشناختی دارای اثر مستقیم و معنادار بر باورهای ناکارآمد جنسی هستند. این یافته نشان می‌دهد که نحوه نگرش افراد به افکار خود، به‌ویژه در زمینه کنترل، اهمیت و تهدیدآمیز بودن آن‌ها، می‌تواند بر شکل‌گیری نگرش‌های جنسی تأثیرگذار باشد. این نتیجه با یافته‌های پژوهش‌های پیشین همسو است که نشان داده‌اند باورهای فراشناختی از طریق تقویت نشخوار فکری، نگرانی و توجه انتخابی به افکار منفی، می‌توانند به تداوم مشکلات جنسی منجر شوند (Giuri et al., 2017; Olivari et al., 2023). همچنین، مطالعات نشان داده‌اند که باورهای فراشناختی در حوزه‌های مختلف از جمله اضطراب و افسردگی نقش تعیین‌کننده‌ای دارند و این نقش می‌تواند به حوزه‌های خاص‌تری مانند روابط جنسی نیز تعمیم یابد (Bailey et al., 2025; Fisher & Noble, 2017).

یافته مهم دیگر پژوهش حاضر، نقش میانجی باورهای فراشناختی در رابطه بین باورهای ناکارآمد و باورهای ناکارآمد جنسی بود. این نتیجه نشان می‌دهد که باورهای فراشناختی نه تنها به صورت مستقیم بر نگرش‌های جنسی تأثیر می‌گذارند، بلکه به‌عنوان سازوکاری واسطه‌ای، اثر باورهای شناختی را نیز منتقل می‌کنند. این یافته با نتایج پژوهش‌هایی که به نقش میانجی باورهای فراشناختی در روابط بین متغیرهای شناختی و پیامدهای روان‌شناختی اشاره کرده‌اند، همسو است (Abbasi Tehrani et al., 2022; Havnen et al., 2024). همچنین، پژوهش‌ها نشان داده‌اند که متغیرهای فراشناختی می‌توانند در تبیین روابط پیچیده بین عوامل شناختی و رفتاری نقش کلیدی ایفا کنند (Akbarzadeh, 2025; McKendree & Washburn, 2023).

از منظر بین‌فردی، نتایج این پژوهش با مطالعاتی که به بررسی نقش باورهای شناختی در روابط زناشویی پرداخته‌اند نیز همخوانی دارد. به‌عنوان مثال، پژوهش‌ها نشان داده‌اند که باورهای ناکارآمد زناشویی می‌توانند بر تعهد و کیفیت رابطه تأثیر بگذارند و این تأثیر در حضور متغیرهای میانجی تقویت می‌شود (Nkurunziza et al., 2025). همچنین، نگرش‌های مرتبط با نقش‌های جنسیتی و انتظارات خانوادگی می‌توانند بر نگرش‌های جنسی افراد تأثیرگذار باشند (Yan et al., 2024). در همین راستا، عوامل مرتبط با تعارضات زناشویی و طلاق نیز با باورهای ناکارآمد و نگرش‌های منفی نسبت به رابطه مرتبط هستند (Wahyuni et al., 2024).

از منظر تحولی و روان‌تحلیل‌گری، می‌توان این یافته‌ها را در چارچوب شکل‌گیری طرحواره‌های اولیه و ساختارهای شناختی و فراشناختی تبیین کرد. بر اساس این دیدگاه، تجارب اولیه فرد در خانواده و روابط بین‌فردی، زمینه‌ساز شکل‌گیری باورهای پایدار درباره خود و دیگران می‌شوند که این باورها در طول زمان به صورت الگوهای شناختی و فراشناختی تثبیت می‌گردند (Traylor et al., 2024). این الگوها می‌توانند در موقعیت‌های مختلف از جمله روابط جنسی فعال شوند و بر نحوه تجربه و تفسیر این روابط تأثیر بگذارند. همچنین، مفهوم خود جنسی و طرحواره‌های جنسی نیز نشان می‌دهد که نگرش‌های فرد نسبت به خود در حوزه جنسی به شدت تحت تأثیر باورهای شناختی و فراشناختی قرار دارد (Astle et al., 2025).

در مجموع، یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که برای درک بهتر باورهای ناکارآمد جنسی، لازم است به هر دو سطح شناختی و فراشناختی توجه شود. این نتایج حاکی از آن است که مداخلات روان‌شناختی که صرفاً بر اصلاح محتوای افکار تمرکز دارند، ممکن است کافی نباشند و لازم است به اصلاح باورهای فراشناختی نیز پرداخته شود. در این راستا، رویکردهای درمانی مبتنی بر فراشناخت می‌توانند نقش مؤثری در کاهش باورهای ناکارآمد جنسی و بهبود کیفیت روابط زناشویی ایفا کنند.

از جمله محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس اشاره کرد که ممکن است تعمیم‌پذیری نتایج را محدود کند. همچنین، استفاده از ابزارهای خودگزارشی می‌تواند تحت تأثیر سوگیری‌های پاسخ‌دهی قرار گیرد. علاوه بر این، ماهیت همبستگی پژوهش مانع از استنتاج روابط علی قطعی بین متغیرها می‌شود.

پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آینده با استفاده از روش‌های نمونه‌گیری تصادفی و در جوامع آماری متنوع‌تر انجام شوند تا امکان تعمیم نتایج افزایش یابد. همچنین، استفاده از طرح‌های طولی و آزمایشی می‌تواند به بررسی روابط علی بین متغیرها کمک کند. علاوه بر این، بررسی نقش سایر متغیرهای میانجی و تعدیل‌گر مانند سبک‌های دلبستگی، تنظیم هیجان و عوامل فرهنگی می‌تواند به غنای مدل‌های تبیینی کمک نماید. در حوزه کاربردی، نتایج این پژوهش می‌تواند در طراحی مداخلات روان‌شناختی و آموزشی برای بهبود کیفیت روابط زناشویی مورد استفاده قرار گیرد. به‌ویژه، توجه به اصلاح باورهای ناکارآمد و فراشناختی در برنامه‌های مشاوره‌ای می‌تواند به کاهش مشکلات جنسی و افزایش رضایت زناشویی کمک کند. همچنین، آموزش مهارت‌های فراشناختی به افراد می‌تواند نقش مؤثری در ارتقای سلامت روان و بهبود روابط بین‌فردی ایفا نماید.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازین اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران از تمامی شرکت‌کنندگان که در اجرای پژوهش حاضر کمک نمودند نهایت قدردانی و سپاس را دارند.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

In recent decades, the investigation of cognitive and metacognitive processes has become central to understanding psychological functioning, particularly in the domain of intimate and sexual relationships. Dysfunctional beliefs, defined as rigid, irrational, and maladaptive cognitive structures, shape how individuals interpret experiences, regulate emotions, and engage in interpersonal interactions. These beliefs have been consistently linked to a wide range of psychological difficulties, including relational dissatisfaction and sexual dysfunction (Strand et al., 2024; Urrea et al., 2025). In the sexual domain, dysfunctional beliefs often manifest as unrealistic expectations, negative self-evaluations, and distorted interpretations of sexual experiences, which can contribute to performance anxiety, reduced satisfaction, and relational conflict (Brotto et al., 2025; Fedorova & Vorobevskaa, 2025).

Sexual dysfunctional beliefs, as a more specific subset of cognitive distortions, involve maladaptive assumptions about sexuality, gender roles, and sexual performance. These beliefs are shaped by sociocultural norms, personal experiences, and internalized attitudes, and they play a critical role in determining sexual functioning and satisfaction. Empirical evidence suggests that such beliefs are strongly associated with sexual difficulties and marital instability, highlighting their importance in both individual and relational well-being (Wahyuni et al., 2024; Yan et al., 2024). Moreover, cognitive distortions have been identified as significant predictors of female sexual dysfunction, underscoring the need for a deeper understanding of their underlying mechanisms (Urrea et al., 2025).

Beyond the level of cognition, contemporary psychological theories emphasize the role of metacognitive beliefs, which refer to individuals' beliefs about their own thinking processes, including perceptions of controllability, danger, and usefulness of thoughts. Metacognitive theory posits that psychological distress is not solely determined by the content of thoughts but also by how individuals respond to them, particularly through maladaptive patterns such as worry, rumination, and attentional biases (Levent, 2025; Salarifar et al., 2021). These beliefs influence emotional regulation and behavioral responses and have been implicated in various psychological disorders, including anxiety and depression (Bailey et al., 2025; Fisher & Noble, 2017). In the context of sexual functioning, metacognitive beliefs are increasingly recognized as key determinants of sexual experiences. Maladaptive metacognitive patterns can exacerbate negative cognitive content by intensifying self-focused attention and repetitive negative thinking, thereby contributing to the maintenance of sexual dysfunction (Giuri et al., 2017; Olivari et al., 2023). Furthermore, research has shown that metacognitive beliefs can act as mediating mechanisms linking cognitive distortions to psychological and relational outcomes (Abbasi Tehrani et al., 2022; Havnen et al., 2024).

From an interpersonal perspective, dysfunctional beliefs and metacognitive processes jointly influence marital dynamics, commitment, and satisfaction. Studies have demonstrated that maladaptive marital beliefs are associated with reduced relationship quality, particularly when combined with individual cognitive vulnerabilities (Nkurunziza et al., 2025). Additionally, gender role attitudes and cultural expectations further shape sexual beliefs and relational behaviors, emphasizing the need for context-sensitive models (Yan et al., 2024).

Despite the growing body of research, there remains a gap in understanding the integrated role of cognitive and metacognitive factors in shaping sexual dysfunctional beliefs, particularly among women. While previous studies have examined these constructs separately, limited research has explored their simultaneous interactions within a structural framework. Therefore, the present study aimed to examine the relationship

between dysfunctional beliefs and sexual dysfunctional beliefs, with a particular focus on the mediating role of metacognitive beliefs in women.

Methods and Materials

The present study employed a descriptive-correlational design using structural equation modeling to examine the relationships among dysfunctional beliefs, metacognitive beliefs, and sexual dysfunctional beliefs. The statistical population consisted of all married women aged 30 to 40 years working in official and governmental bank branches in Bushehr city in 2025. A convenience sampling method was used to select participants based on accessibility and willingness to participate. The sample size was determined using Cochran's formula for unknown populations, resulting in a final sample of 266 participants. Inclusion criteria included being female, married, aged between 30 and 40 years, and providing informed consent. Exclusion criteria included incomplete questionnaire responses or careless answering patterns.

Data were collected using three standardized instruments: the Sexual Dysfunctional Beliefs Questionnaire (SDBQ), the Metacognitions Questionnaire (MCQ-30), and the Dysfunctional Attitudes Scale (DAS). These instruments measured sexual dysfunctional beliefs, metacognitive beliefs, and general dysfunctional beliefs, respectively. Data analysis was conducted using SPSS version 28 for descriptive and inferential statistics, including means, standard deviations, Pearson correlations, and regression analyses. Structural equation modeling was performed using AMOS software to test the conceptual model and examine both direct and indirect relationships among variables.

Findings

Descriptive findings indicated that among the variables studied, sexual dysfunctional beliefs had the highest mean, followed by metacognitive beliefs, while the lowest mean was observed for the need for approval from others. The distribution of data was approximately normal based on skewness and kurtosis values.

Correlation analysis revealed that all study variables were positively and significantly correlated with each other at the 0.01 level. The strongest correlation was observed between the need to please others and vulnerability-performance evaluation, while all components of dysfunctional beliefs showed moderate to strong positive correlations with both metacognitive beliefs and sexual dysfunctional beliefs.

Structural equation modeling results demonstrated that all direct paths in the model were statistically significant. Specifically, the components of dysfunctional beliefs—including perfectionism-achievement, need for approval from others, need to please others, and vulnerability-performance evaluation—had significant positive effects on sexual dysfunctional beliefs. These components also had significant positive effects on metacognitive beliefs. In addition, metacognitive beliefs had a significant direct effect on sexual dysfunctional beliefs.

Analysis of indirect effects indicated that metacognitive beliefs played a significant mediating role in the relationship between dysfunctional beliefs and sexual dysfunctional beliefs. All indirect paths from dysfunctional belief components to sexual dysfunctional beliefs through metacognitive beliefs were positive and statistically significant, confirming the mediating function of metacognitive processes.

Discussion and Conclusion

The findings of the present study highlight the significant role of both cognitive and metacognitive factors in shaping sexual dysfunctional beliefs among women. The direct effects of dysfunctional beliefs on sexual dysfunctional beliefs suggest that maladaptive cognitive schemas influence how individuals interpret and respond to sexual experiences. Individuals with rigid and unrealistic beliefs are more likely to experience negative evaluations, anxiety, and dissatisfaction in sexual contexts.

The significant relationship between dysfunctional beliefs and metacognitive beliefs indicates that underlying cognitive distortions extend beyond content and influence higher-order thinking processes. This suggests that individuals who hold maladaptive beliefs are also more likely to develop negative attitudes toward their own

thoughts, including beliefs about uncontrollability and danger. Such metacognitive patterns can intensify negative emotional responses and perpetuate maladaptive cognitive cycles.

The direct effect of metacognitive beliefs on sexual dysfunctional beliefs further emphasizes the importance of how individuals relate to their thoughts. Metacognitive processes such as worry, rumination, and attentional bias can amplify negative interpretations and contribute to persistent sexual difficulties. This finding underscores the need to consider not only what individuals think but also how they think about their thoughts. Most importantly, the mediating role of metacognitive beliefs provides a more comprehensive understanding of the mechanisms underlying sexual dysfunctional beliefs. This result suggests that the impact of dysfunctional beliefs is partially transmitted through metacognitive processes, highlighting the interconnected nature of cognitive and metacognitive systems. Addressing both levels simultaneously may therefore be essential for effective intervention.

Overall, the study contributes to the growing literature by integrating cognitive and metacognitive perspectives within a structural model of sexual dysfunctional beliefs. The findings suggest that interventions aimed at improving sexual well-being should incorporate strategies targeting both dysfunctional beliefs and maladaptive metacognitive patterns. Such approaches may enhance emotional regulation, reduce negative thinking cycles, and promote healthier cognitive and relational functioning.

فهرست منابع

References

- Abbasi Tehrani, F., Farahani, M. N., Shahgholian Ghahfarrokhi, M., & Izanlou, B. (2022). Structural Modeling of Predicting Chronic Pain Self-Management Based on Mindfulness Skills, Metacognitive Beliefs, and Cognitive Emotion Regulation Strategies in Individuals with Chronic Musculoskeletal Pain. *Psychological Science Journal*, 21(118), 1975-2001.
- Akbarzadeh, M. M. (2025). The Mediating Role of Dysfunctional Obsessive Beliefs in the Relationship Between Attachment Styles and Nomophobia in Nursing Students. *Cognitive Psychology and Psychiatry*, 12(1), 18-33.
- Astle, S., Anders, K. M., McAllister, P., Hanna-Walker, V., & Yelland, E. (2025). The Conceptualization and Measurement of Sexual Self-Concept and Sexual Self-Schema: A Systematic Literature Review. *The Journal of Sex Research*, 62(1), 95-106. <https://doi.org/10.1080/00224499.2023.2244937>
- Bailey, R., Oba, E. C., & Allen, R. (2025). The Role of Metacognitive Beliefs in Generalized Anxiety Disorder in Men Who Have Sex with Men Living with HIV in Nigeria. *Journal of Health Psychology*. <https://doi.org/10.1177/13591053251314989>
- Brotto, L. A., Atallah, S., Carvalho, J., Gordon, E., Pascoal, P. M., Reda, M., & Tavares, I. M. (2025). Psychological and Interpersonal Dimensions of Sexual Function and Dysfunction: Recommendations from the Fifth International Consultation on Sexual Medicine (ICSM 2024). *Sexual Medicine Reviews*, 13(2), 118-143. <https://doi.org/10.1093/sxmrev/qeae073>
- Dehghan Khalili, S., & Honarparvaran, N. (2017). The Relationship of Metacognitive Awareness and Differentiation with Women's Sexual Self-Esteem. *Woman and Family Studies Quarterly*, 9(35), 35-47.
- Ebrahimi, L., & Heidari, R. (2020). Predicting Tendency Toward Emotional Divorce Based on Personality Traits, Metacognitive Beliefs, and Emotional Maturity of Couples. *Counseling Research*, 5(74), 36-61.
- Fedorova, A. I., & Vorobeyskii, A. A. (2025). The Influence of Shame and Guilt on Sexuality in Men and Women. *Neurology Bulletin*, 57(1), 54-63. <https://doi.org/10.17816/nb640827>
- Fisher, P. L., & Noble, A. J. (2017). Anxiety and Depression in People with Epilepsy: The Contribution of Metacognitive Beliefs. *Seizure*, 50, 153-159. <https://doi.org/10.1016/j.seizure.2017.06.012>
- Giuri, S., Caselli, G., Manfredi, C., Rebecchi, D., Granata, A., Ruggiero, G. M., & Veronese, G. (2017). Cognitive Attentional Syndrome and Metacognitive Beliefs in Male Sexual Dysfunction: An Exploratory Study. *American Journal of Men's Health*, 11(3), 592-599. <https://doi.org/10.1177/1557988316652936>
- Havnen, A., Anyan, F., & Nordahl, H. (2024). Metacognitive Strategies Mediate the Association Between Metacognitive Beliefs and Perceived Quality of Life. *Scandinavian journal of psychology*, 65(4), 656-664. <https://doi.org/10.1111/sjop.13015>

- Karimi, Z., Pourkamali, T., & Karimi, M. (2024). The Role of Metacognitive Beliefs in Academic Self-Efficacy with the Mediating Variable of Working Memory in Students of Tehran. *Interdisciplinary Studies in Education*, 3(3), 51-76.
- Khanipour, H., Sohrabi, F., & Tabatabaei, S. (2011). Comparison of Metacognitive Beliefs and Thought Control Strategies in Students with Normal and Pathological Levels of Worry. *Clinical Psychology and Counseling Research*, 1(1), 71-82.
- Levent, K. U. R. T. (2025). Metacognition in Couple Relationships. *Clinical Psychology Research*, 1, 39.
- McKendree, R. B., & Washburn, S. G. (2023). Metacognition and Teacher Beliefs. *Journal of Agricultural Education*, 64(2), 176-193. <https://doi.org/10.5032/jae.v64i2.61>
- Nkurunziza, A., Niyonsenga, J., Munganyinka, C., Ntete, J. M., & Mutabaruka, J. (2025). Do Gender and Relationship Length Jointly Moderate the Effects of Marital Dysfunctional Beliefs and Expectations on Marital Commitment Among Rwandan Married Couples? *Journal of Family Issues*. <https://doi.org/10.1177/0192513X251347318>
- Olivari, C., Di Cugno, M., & Caselli, G. (2023). Sexual Dysfunctions and Metacognitive Beliefs: A PRISMA-Compliant Systematic Review. *Sexual and Relationship Therapy*, 3(2), 1-15.
- Salarifar, M. H., Salehi, M., & Mazdi, M. (2021). The Role of Metacognitive Knowledge, Metacognitive State, and Metacognitive Beliefs in Emotional Creativity. *School and Educational Psychology Quarterly*, 10(4), 86-98.
- Sarkhabi Abdolmaleki, M., Doukanei Fard, F., & Behboudi, M. (2021). Predicting Emotional Divorce Based on Attachment Styles and Metacognitive Beliefs in Women: The Mediating Role of Marital Burnout. *Applied Family Therapy Quarterly*, 3(3), 536-562.
- Strand, E. R., Anyan, F., Hjemdal, O., Nordahl, H. M., & Nordahl, H. (2024). Dysfunctional Attitudes Versus Metacognitive Beliefs as Within-Person Predictors of Depressive Symptoms Over Time. *Behavior therapy*, 55(4), 801-812. <https://doi.org/10.1016/j.beth.2023.12.004>
- Traylor, J., Overstreet, L., & Lang, D. (2024). Psychodynamic Perspective: Psychoanalysis. *Lifespan Development*, 2(1), 3-13.
- Urrea, G. E. V., Cibrian, L. J. S., & Armenta, R. E. A. (2025). The Relationship of Cognitive Distortions and Female Sexual Dysfunction. *Enfermeria Global*, 75(1), 2-13.
- Wahyuni, S., Pranata, S., Mubin, M. F., & Ernawati, E. (2024). Discovering Factors Causing Divorce Through Biblio. *Journal of Client-Centered Nursing Care*, 10(2), 79-90. <https://doi.org/10.32598/JCCNC.10.2.79>
- Yan, C. M., Yin, C. N. C., & Qing, C. C. Y. (2024). Exploring the Modern Malaysian Marriage: Understanding the Relationship of Gender Role Attitudes, Attitudes Toward Childbearing, Family Functioning and Attitudes Toward Marriage Among Young Adults in Malaysia. *Journal Psychology Malaysia*, 38(2), 1-13.